

Curtea Supremă de Justiție

D E C I Z I E

14 septembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Țurcan Anatolie, Plămădeală Ghenadie,

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către inculpat, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 februarie 2021, în cauza penală în privința lui

Axentii Dumitru XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 22.07.2019 – 03.06.2020 (prima instanță);
2. 26.06.2020 – 16.02.2021 (instanța de apel);
3. 14.07.2022 – 14.09.2022 (instanța de recurs ordinar).

Asupra admisibilității în principiu a recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni din 03 iunie 2020, cauza fiind examinată pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală conform art. 364¹ Cod de procedură penală, Axentii Dumitru a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (4) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 6 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În conformitate cu art. 85 Cod penal, s-a adăugat parțial la pedeapsa stabilită, partea neexecutată a pedepsei stabilite prin sentința Judecătoriei Ungheni din 04.03.2019, fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani 2 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 ani.

Privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 ani, se va calcula conform sentinței Judecătoriei Ungheni din 04.03.2019.

S-a încasat de la Axentii Dumitru în bugetul de stat suma de 134 lei cu titlu de cheltuieli judiciare.

1.1 Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Axentii Dumitru, la 06 iunie 2019, în jurul orelor 21:00, nefiind deținător de permis de conducere și fiind în stare de ebrietate alcoolică avansată, contrar restricției date și aflându-se la volanul automobilului de model "BMW" cu numărul de înmatriculare XXXXX, se deplasa pe strada Viilor din or. Nisporeni, unde a fost stopat de către colaboratorii Batalionului nr.3 de patrulare din cadrul INP al IGP, pentru verificarea actelor. Tot atunci, subofițerul de patrulare având bănuieli că conducătorul auto se află în stare de ebrietate, a solicitat lui Axentii Dumitru să fie îndreptat la SR Nisporeni pentru prelevarea probelor biologice în vederea stabilirii stării de ebrietate, urmare a căruia ca rezultat la ultimul conform procesului-verbal nr.141 din 06 iunie 2019, al examinării medicale de constatare a faptului de consumare a alcoolului, stării de ebrietate și naturii ei și potrivit raportului de cercetare toxicologică nr. 37 din 06.06.2019 în sângele lui Axentii Dumitru, s-a depistat alcool etilic în cantitate de 1,69 g/l, concentrație care conform art. 134/12 alin. (3) Cod penal se referă la stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat.

Astfel, acțiunile lui Axentii Dumitru au fost încadrate în baza art. 264¹ alin.(4) Cod penal: „conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat de către o persoană care nu deține permis de conducere”.

2. Sentința primei instanțe, a fost atacată cu apel de către avocatul Nastas Tatiana în numele inculpatului, solicitând casarea sentinței, pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității în mărime de 200 ore, invocând că, pedeapsa stabilită este excesiv de aspră, judecând cauza în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, prima instanță, la aplicarea pedepsei nu a ținut cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana inculpatului Axentii Dumitru și de un șir de circumstanțe așa ca: recunoașterea vinovăției de către inculpat; căința sinceră de cele comise; gravitatea infracțiunii, inculpatul are o vârstă fragedă din care motiv urmează a i se oferi posibilitatea de a se reintegra în societate.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 februarie 2021, s-a respins ca nefondat apelul declarat cu menținerea sentinței.

3.1 Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că, prima instanță la individualizarea, stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului Axentii Dumitru, a ținut cont de prevederile art. 6, 7, 16, 61, 75, 76, 77, 78 Cod penal, de gravitatea infracțiunii săvârșite, care se atribuie la categoria infracțiunii ușoare prin prisma prevederilor art. 16 Cod penal, de faptul că infracțiunea a fost săvârșită cu intenție, de personalitatea inculpatului, care anterior a fost atras la răspundere penală și contravențională, de faptul că infracțiunea data a fost comisă în termen de probă, or, prin sentința Judecătoriei Ungheni din data de 04 martie 2019, inculpatul Axentii Dumitru a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (2) Cod penal, fiindu-i aplicată o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani, cu privarea de dreptul de a conduce autovehicule pe un termen de

5 ani, conform art. 90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate pe un termen de probă de 4 ani.

Astfel, instanța de apel, efectuând o analiză complexă a circumstanțelor cauzei și a personalității inculpatului, urmărind în acest sens comportamentul lui în viața socială, precum și cel din înainte și după săvârșirea infracțiunii incriminate, consideră că în coraport cu fapta comisă, urmările prejudiciabile a faptei și personalitatea inculpatului, constată că corijarea și reeducarea acestuia este posibilă doar cu aplicarea unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 6 luni, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis în conformitate cu prevederile art.72 alin. (3) Cod penal, ținând cont concomitent și de prevederile art.364¹ Cod de procedura penală.

Totodată, instanța de apel a reținut că potrivit prevederilor art. 85 Cod penal, în privința lui Axentii Dumitru, având în vedere că acesta a fost condamnat, anterior, la o pedeapsă cu suspendare, pe un termen de probațiune de 4 ani, în asemenea circumstanțe, instanța de apel a considerat că prima instanță, în sensul dat, și-a motivat destul de justificat faptul aplicării prevederilor art. 90 alin. (11) Cod penal, în privința lui Axentii Dumitru, or, ultimul a comis fapta ilegală în termenul de probă, prin urmare, a dat o dovadă de neglijență față de pedeapsă aplicată prin sentința Judecătorei Ungheni din data de 04 martie 2019, iar în cazul respectiv, prima instanță legal i-a anulat condamnarea cu suspendarea condiționată.

4. Decizia instanței de apel, este atacată cu recurs ordinar de către inculpat la 24.06.2022, indicând temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea deciziei, cu remiterea cauzei la rejudecare, invocând:

- nu a primit nici o citație;
- a locuit permanent cu concubina în or. Ialoveni, este de acord cu muncă neremunerată în folosul comunității sau amendă;
- abia în anul 2022 a aflat că este în căutare;
- aflarea în detenție v-a afecta familia proaspăt construită, soția este gravidă.

5. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul, prin care a manifestat dezacordul cu recursul declarat, a solicitat declararea recursului ca inadmisibil cu menținerea deciziei instanței de apel motivând prin faptul că, inculpatul Axentii Dumitru a recepționat citațiile instanței de apel, fapt confirmat prin avizele poștale anexate la materialele cauzei penale, astfel, recursul este declarat peste termen.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal constată că acesta este inadmisibil, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul este declarat peste termen.

În conformitate cu art. 422 Cod de procedură penală, termenul de atac cu recurs a deciziei instanței de apel este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

La caz, se reține că dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 februarie 2021, a fost pronunțat la 16 februarie 2021 în prezența avocatului inculpatului, fapt confirmat prin procesul – verbal al ședinței de judecată din instanța de apel (f.d. 144 – 146), în aceeași zi fiind comunicată și data pronunțării deciziei integrale – 16.03.2021, modul și termenul de atac a deciziei.

Decizia motivată a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 februarie 2021 a fost pronunțată la 16 martie 2021, conform mențiunii din dispozitivul deciziei motivate (f.d. 157), fiind publicată pe site-ul „cac.instante.justice.md” la data de 25 martie 2021.

Astfel, Colegiul penal menționează că potrivit prevederilor art. 422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului împotriva deciziei instanței de apel pronunțată integral la 16 martie 2021, curge de la 17 martie 2021 și a expirat la 16 aprilie 2021.

În acest context, Colegiul penal reține că, inculpatul, a depus recurs ordinar împotriva deciziei instanței de apel conform ștampilei de pe recurs pe data de 24 iunie 2022 (f.d. 188), adică cu mult peste termenul legal de declarare a recursului ordinar prevăzut de lege.

Referitor la argumentul inculpatului precum că nu a fost înștiințat despre desfășurarea procesului și decizia nu a recepționat-o, Colegiul penal menționează că, conform avizelor de recepție (f.d. 127, 133, 138 și 143) semnate, Axentii Dumitru XXXXX a recepționat citațiile instanței de apel prin care a fost înștiințat despre data, ora și locul unde se vor desfășura ședințele de judecată pe cauza penală în care avea calitatea de inculpat.

Mai mult, conform dispozitivului sentinței (f.d. 117), în privința lui Axentii Dumitru XXXXX a fost aplicată măsura preventivă – obligarea de a nu părăsi localitatea unde domiciliază până la devenirea sentinței definitive și irevocabile, în acest sens, instanța de recurs menționează că, în cadrul ședinței de judecată preliminară din 10.12.2019, potrivit procesului – verbal al ședinței preliminare (f.d. 83), instanța stabilind identitatea inculpatului, inculpatul Axentii Dumitru XXXXX a indicat că este domiciliat în XXXXX.

Astfel, instanța de recurs apreciază critic alegațiile inculpatului precum că a locuit în Ialoveni și nimeni nu l-a citat, or, inculpatul a fost citat la adresa sa de domiciliu pe care a indicat-o ultimul, și pe care avea interdicție să o părăsească fără să comunice faptul dat, instanței de judecată.

Mai mult, Colegiul penal susține că, inculpatul știa că a fost condamnat în baza art. 264 alin. (4) Cod penal fiindu-i stabilită pedeapsa de 2 ani 2 luni închisoare cu executare, fapt confirmat prin dovada de primire a sentinței semnată de ultimul (f.d. 118), inculpatul fiind înștiințat despre data ședințelor de judecată (f.d. 127, 133, 138 și 143), nu s-a prezentat în ședință, astfel, asumându-și responsabilitatea pentru realizarea dreptului de apărare și atac asupra deciziei instanței de apel, or inculpatul urma să dea dovadă de diligență, cunoscând că a fost condamnat de prima instanță la o pedeapsă cu executare.

Prin urmare, se constată că întârzierea termenului de declarare a recursului nu a fost determinată de motive întemeiate, fiind depus cu mult după expirarea termenului de 30 zile de la data pronunțării deciziei și, în atare situație, nu există motive întemeiate pentru repunerea în termen a recursului pentru a fi examinat în fond, situație juridică ce determină inadmisibilitatea recursului ordinar propriu-zis ca fiind depus peste termen.

De asemenea, Colegiul penal reține și jurisprudența CtEDO fiind indicat în decizia pronunțată în cauza Mohamed Majdi KATTAN împotriva României din 21.01.2014: *”Curtea consideră că, pe durata procedurilor penale îndreptate împotriva sa, reclamantul a fost citat în mod repetat la adresa de corespondență furnizată de acesta..... Mai mult, nici reclamantul, nici avocatul său ales nu a informat instanțele naționale, în legătură cu schimbarea adresei de corespondență și nici nu a precizat vreun motiv care să justifice absența acestuia din fața instanței. În consecință, Curtea consideră că reclamantul a contribuit în mare parte la crearea unei situații care îl împiedica să apară în fața instanței de recurs (a se vedea supra, mutatis mutandis, Medenica, pct. 58) și că ar fi putut anticipa în mod rezonabil consecințele comportamentului său (a se vedea, mutatis mutandis, Jones împotriva Regatului Unit (dec.), nr. 30900/02, 9 septembrie 2003).”*

Colegiul penal mai invocă că conform jurisprudenței CEDO, hotărârea Ponomaryov vs Ucraina din 03 aprilie 2008 se atestă, că dacă termenul pentru introducerea unei căi de atac este reînnoit după un interval considerabil și pentru motive care nu par să fie convingătoare, o asemenea decizie ar putea duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice.

De asemenea, Colegiul penal reține și jurisprudența CtEDO în hotărârea pronunțată în cauza Bodiu vs. Republica Moldova din 18 iunie 2019 (cererea nr. 7516/10), în care Curtea a statuat că admiterea cererii de recurs după o perioadă de timp considerabilă și în absența oricărei explicații plauzibile cu privire la motivul pentru care partea s-a aflat în imposibilitate de a se adresa mai devreme, s-a soldat cu ignorarea unui întreg proces judiciar, și în consecință s-a constatat încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a dreptului la un proces echitabil garantat de art. 6§1 CEDO.

În acest sens, Colegiul penal statuează că termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a

exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va declara inadmisibil, fiind tardiv.

Prin urmare, Colegiul penal conchide, că recursul ordinar declarat la 24 iunie 2022, de către inculpat este inadmisibil, ca fiind declarat peste termen.

7. Conducându-se de prevederile art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către inculpat, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 februarie 2021, în cauza penală privindu-l pe **Axentii Dumitru XXXXX**, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **13 octombrie 2022**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Plămădeală Ghenadie